

Iskolai zenei életünk története

Az iskolai kórus

Iskolánk első kórusa, az Ifjúsági Dalkör 1879-ben jött létre Harrach József tanár vezetésével. Nemcsak az ifjúság éneklését tette lehetővé, hanem gyűjtéseket is folytatott (pl. az iskolai harmóniumra). Az évközi munkáról így emlékezik meg az 1881-82-es évkönyv: „Az énekek begyakorlására hetenkint három óra fordított, még pedig kettő az alt és szoprán, egy a tenor és basszus részére. Ezen felül gyakran tarttattak összp próbák és külön gyakorlati vagy elméleti órák. Körünknek az idén többször volt alkalma haladásáról nyilvánosan számot adni: így részt vett minden önképzőkori és egyéb ünnepélyen. Közgyűlés a jelen tanévben három tartatott, melyek a folyó ügyeket intézték.” Altenburger Károly, a Kör elnöke pedig ezt írja: „Az egész kör nevében fejezem ki legőszintébb köszönetemet Harrach József szeretett tanár urunknak, ki az egész ifjúság háláját vívta ki magának. Az ő érdeme mindig fog élni szívünkben. Hiszen mily örömmel gyűltünk körébe a komoly tanulmányok után, hogy a dal édes árjából élvezetet és új lelkesedést merítsünk a további munkára.”

F ü g g e l é k.

A.

Az ifjúság egyleti élete.

I. A dalkör ügye.

Az igazgatónak 1879. novemb. 19-én tettelőterjesztése folytán 48.856. szám-alatt kelt tanácsi határozat és engedély értelmében az ifjúság néhány tagja ideiglenes dalköri társulattá alakult Harrach József rendes tanár közvetlen vezetése alatt, a szervezeti alapszabályok pedig 1880. május hó 7-én terjesztettek jóváhagyás végett a fővárosi tanács elé.

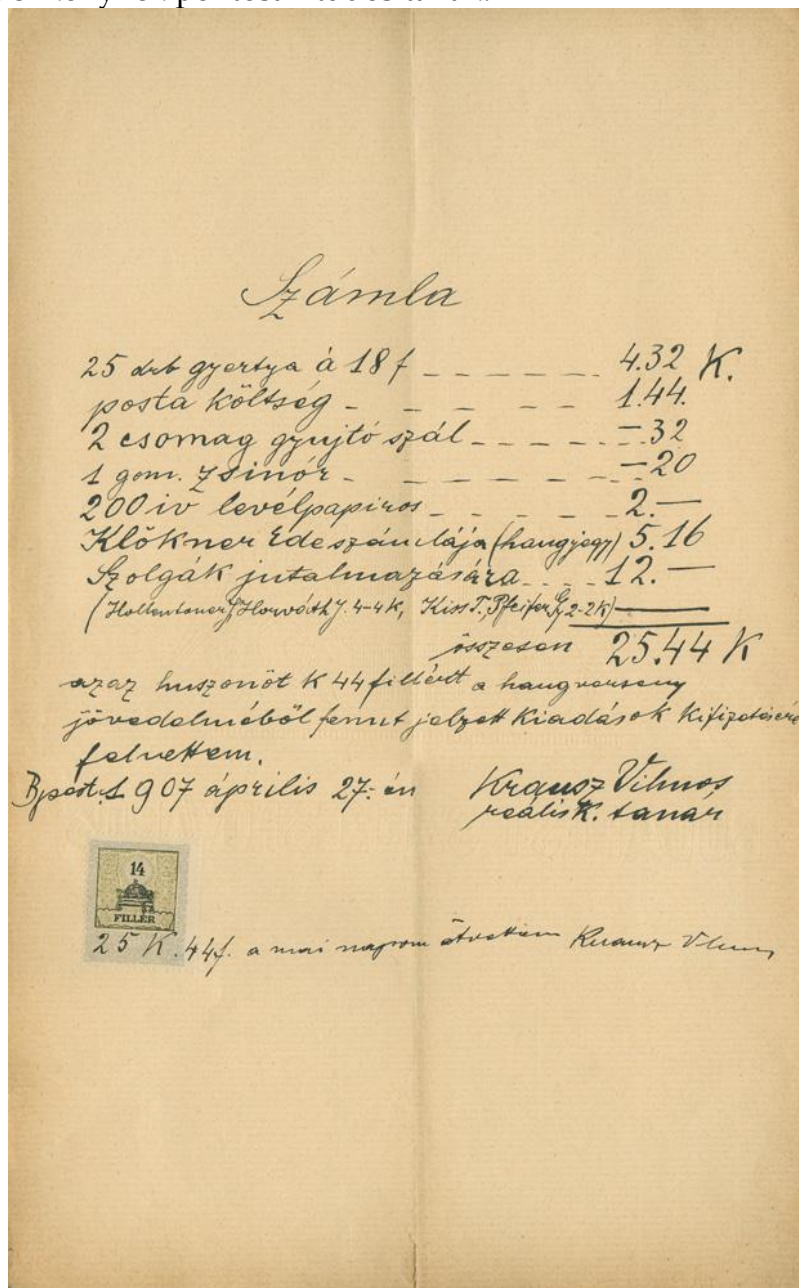
Az említett határozattal egyszersmind az ének tanítására szükséges jóra való hangszerek (harmonium) beszerzésére az ifjúság körében 20 krajcáros gyűjtések eszközzése engedélyeztetvén, a gyűjtések eddigi eredményének főösszegeit a következőkben közöljük, megjegyezvén, hogy sikerült a harmoniumért, melynek ára 220 forint, a Chmel cégnek eddigelé 140 frtot lefizetnünk, a harmoniumra borító szekrényt készíttetnünk s némely mellékes (hangjegy stb.) kiadásokat is fődönünk. A még hiányzó összeg beszerezhető végett a gyűjtés még folytattatni fog.

A harmoniumra begyűlt pénzek jegyzéke: 5. számú ív; gyűjtő: Pressburg Rezső I. B. oszt. 80 kr.; 1. Wind István I. B. 1.70; 45. Hatschek Géza I. b. 1.80; 49. Vogl Samu I. c. 40 kr.; 53. Albachari Márk I. c. 1.60; 24. Abeles Gyula I. a. 2.20; 15. Winter Károly II. a. 95 kr.; 22. Pellegrini Albert I. a. 1.60; 25. Reizsmann Lipót I. a. 90 kr.; 59. Weingruber József II. b. 1.75; 23. Krausz Ferenc I. a. 80 kr.; 46. Szvacsina Károly I. c. 30 kr.; 63. Argauer Kornél II. b. 3.60; 17. Feuereisen Izidor II. a. 3.60; 18. Fischer Ferenc H. a. 1.80; 4. Putnik Béla I. b. 2.80; 27. Halmay Ödön VII. 16 frt; 50. Shäffer József I. c. 40 kr.; 9. Stark Miksa IV. 95 kr.; 29. Kollerich Géza VII. 6.10; 42. Melly Béla VI. 2 frt; 14. Konn Tivadar VIII. 4 frt; 54. Kozmata Jenő I. c. 3 frt; 62. Rétközy Géza III. 60 kr.; 60. Gregorovics Jenő III. 5.50; 43. Haidekker László VI. 3.20; 61. Vértesy Oszkár III. 3.80; 10. Engel Lajos IV. 2.05; 8. Blau Károly IV. 2.34; 31. Kánitz Manó VII. 1.30; 7. Nagel Samu IV. 2.20; 35. Schubert János VI. 60 kr.; 40. Major Béla VI. 1.20; 16. Mendl Géza II. a. 3.20; 6. Fuchs Vilmos IV. 2.26; 56. Rumbach Dezső II. b. 1.60; 55. Stern Vilmos I. c. 40 kr.; Granichstäden Arthur I. b. 4.50; 34. Hirt Pál V. 3.25; 36. Nöthig Ferenc V. 1.40; 38. Melly Géza V. 3.10; 47. Falkenheim Vilmos I. c. 30 kr.; 4. Nászl Géza VIII. 6.30; 20. Gelb Imre II. a. 1.30; 52. Deutsch Imre I. c. 1.60; 44. Lederer Béla I. b. 1.51;

A következő tanévben már sor került az önálló bemutatkozásra is, sőt 1884-ben a Vigadó nagytermében már 8 iskola növendékei tartottak karének előadást.

Az énekkar az 1906-07-es tanévtől kezdve az iskolai zenekarral együtt minden évben adott koncertet.

A műsorszámokról az évkönyvek pontosan tudósítanak.

Az első világháború alatt is működött az énekkar, de a forradalmak és az azt követő évek alatt az évkönyvek alig tesznek említést iskolánk zenei életéről. Csak annyit említenek meg, hogy már az 1920-21-es tanévben az énekkar és a zenekar is működött.

A húszas években már az énekkar tagjainak száma 162 fő. „Az intézeti énekkar az összes osztályok tanulóinak önkéntes jelentkezőiből alakult. ... A tanítás heti két órában, két csoportban folyt. ... Mint minden kínálkozó alkalmat, itt is felhívom a tanulók és szülők figyelmét arra a fel nem becsülhető hatásra, mellyel az énekkarban való részvétel a tanulók figyelmére, lelkületének, egyetértésének megerősödéséhez, finomodásához hozzájárult. Hisz ily nagyszámú társasággal nyilvánvalóan nehéz a munka, sok fáradság jár, mindezért azonban bőven kárpótol az eredmény.” (1922) Ekkor már ismét tartottak hangversenyt is.

1926-ban az énekkar már 220 tagú volt. Magasra állították a mércét: „Az intézet mindig arra törekedett, hogy hangversenyének programja valóban az intézet szellemi viszonyának, lelki életének tükré legyen, ne csak eredetiségre törekedjék, de az iskola egyénisége szóljon belőle.” Az eredmény nem is maradt el, hiszen kórusunk a zeneművészeti Főiskolán is.

Az iskolai énekkar már ekkor is a diákéveken túlra is hatással volt. „S az a munka, amit elkezdünk itt, a szeretett intézet falai között, bizony nem lesz hiábavaló. Csak azt hozzuk fel itt, hogy iskolánk volt dalos tanítványainak lelkesedése és dalszeretete teremtette meg az egyetemi énekkarok eszméjét és e férfiak még ma is aktív résztvevői e szép ügynek.” (iskolai évkönyv, 1933)

A második világháború alatt is működött az énekkar. A 40-es évek második felében, és az ötvenes évek nagy részében vagy nincsenek évkönyvek, vagy nem említik az énekkart, tehát nem tudjuk, hogy létezett-e. Először az 1957-58-as tanévben tesznek említést róla: „Az énekkar munkájában 120 tanuló vett részt, és tíz alkalommal szerepelt a nyilvánosság előtt. Részt vettek a legjobb 12 budapesti énekkar koncertjén. A mi énekkarunk szerepeltetett egyedül fiúkat is a produkciójában. A tanév végén megalakult a kamarakórus is.”

A próbalehetőségek azonban nem alakultak túl jól. „A rendszeres énekvari munkához bizony nehezen szoktak hozzá a tanulók, mivel szükséges feltételei sem voltak kelélően biztosíthatók. A tanterem, ahová a díszterem használhatatlansága miatt szorultunk, igen kicsinek bizonyult az összpórákon. A székek ki- és becipelése elnyújtotta a kezdés idejét, s a zsúfolt teremben kényelmetlenül összepréselt diákok közt alig lehetett rendet teremteni. Próbát is csak hetente

egyszer tarthattunk, mert csak egyetlen nap volt (a szerda), amikor a diákok nagy része nem tartózkodott üzemi gyakorlaton. Szólampróbaink reggel 7 - 8-ig voltak. ... Legfőbb eredménynek azt tartjuk, hogy a diákjaink felismerték az együtténeklés szépségét, érzelmi-
leg mélyen reagáltak, s bekapcsolódtak a közösségi munkába.” (iskolai évkönyv, 1963)

A fellépések azonban nem maradtak el. Többször részt vettek a zeneművészeti Főiskola középiskolai hangversenyén és az V. kerületi Éneklő Ifjúság hangversenyén. A műveket a Magyar Rádió stúdiójában többször is hangszalagra rögzítették.

Az iskola mindig alapvetőnek tartotta a kórus munkáját. „Az oktató-nevelő munkánk célja a személyiség sokoldalú fejlesztése. A személyiség tevékenységben nyilvánul meg, fejlődik és tevékenységében ismerhető meg. Az énekvari munka egyes fázisai (önkéntes jelentkezés, viselkedés a hangpróban, viselkedés a diákszólamvezetők által tartott próbákon, viselkedés az összkari próbákon reggel 7 órákor, szereplések előtt, alatt és a kiértékeléseken) egyrészt alkalmat adnak arra, hogy kis munkatársaim egyéniségét jól megismerjem, másrészt pedig lehetőséget nyújtanak képességeik kibontakoztatására, hibáik és hiányosságaik leküzdésére.”

19 osztályból 110 fő az énekkar létszáma. (iskolai évkönyv, 1971.)

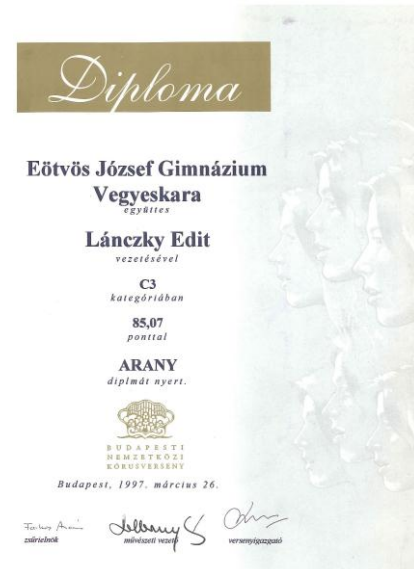
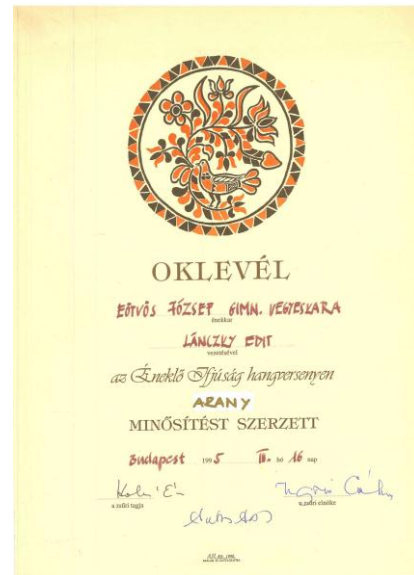
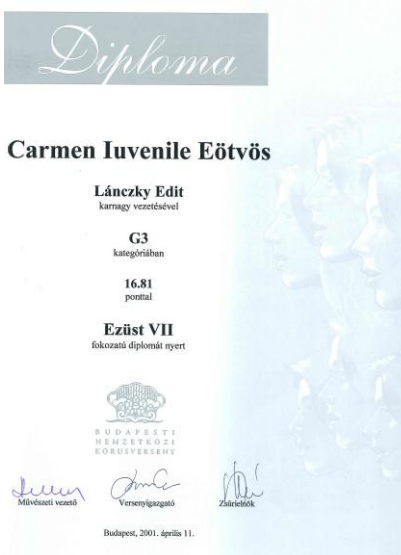
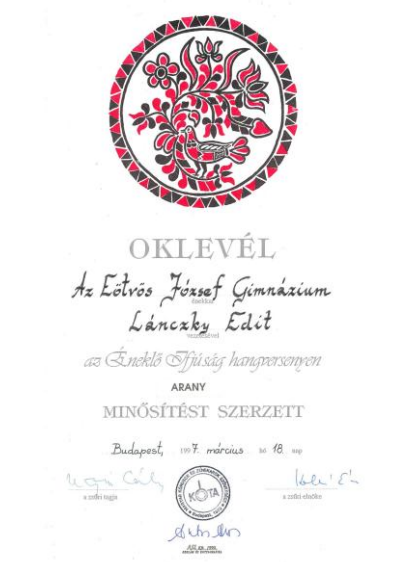
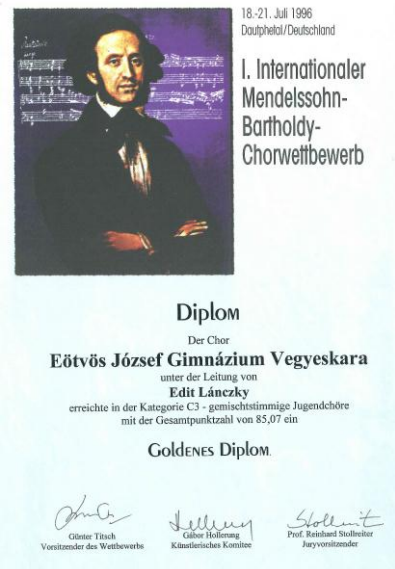
A hetvenes és nyolcvanas években Puskásné Ispán Franciska szervezte az iskola zenei életét. Az ajk-kori kórus komoly sikereket ért el, több díjat is nyert, és elkezdődtek a külföldi turnék is. A kórus olyan „csapatként” működött, mely kiemelkedett az iskolai közösségek közül.

A kilencvenes évektől kezdve napjainkig Lánczky Edit karnagy vezeti iskolánk kórusát. Minden tanév elején megtörténik a válogatás, és innentől kezdődhetnek a próbák. Az alábbi felsorolásból látszik, hogy az eredmények nem maradnak el, sőt a kórus színházi produkciókkal is próbálkozott, mégpedig komoly sikerrel. Nagyon büszkék vagyunk teljesítményükre, és arra, hogy továbbra is egyik legfontosabb közösségét alkotják iskolánk tanulóinak.

A kórus fellépései

1993.	Június	Wetzlar -- vendégszereplés
1995.	Július	Svédország -- vendégszereplés
1996.	Tavasz	Rádiófelvétel - kazetta készült belőle
	Július	Gerlingen -- vendégszereplés
		1. Mendelssohn Kórusverseny (Dautphethal) - Arany Diploma
	Szeptember	Luxemburg -- vendégszereplés
1997.	Március	Budapesti Nemzetközi Kórusverseny - Arany Diploma
1998.	Május	Finnország -- vendégszereplés
1999.	Március	Budapesti Nemzetközi Kórusverseny - Ezüst Diploma
2000.	Július	I. Kórusolimpia (Linz) - Bronz Érem
2003.	Tavasz	Éneklő Ifjúság - Arany Diploma
	február	Banchieri: Festino
2005.	Tavasz	Éneklő Ifjúság - Arany Diploma
2006.	Január	Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról
	Július	Bamberg
2007.	Tavasz	Éneklő Ifjúság - Arany Diploma, „Év Kórusa”
2009.	Február	Vadászat
	Tavasz	Éneklő Ifjúság - Arany Diploma, „Év Kórusa”

Az iskolai zenekar

Az 1903-04-es tanévben alakult meg iskolánk vonószenekeara. „Örömet szerzett intézetünknek Krausz Vilmos, a vegytan tanára, ki zenekedvelő és zeneértő létére azon eszmével foglalkozott, hogy egy iskolai zenekart létesít. Az eszme megvalósult, minthogy a lelkes székesfővárosi oktatási ügyosztály nagyérdemű vezetőjének támogatásával. A fáradhatatlan Krausz Vilmos 34 intézetünkbeli és 1 volt növendékünket tanított be válogatott művek, főleg hazafias irányú műdarabokra. Ezen iskolai zenekar azóta hatással játszik iskolai ünnepélyeinken és gyönyörködtet minket és a sűrűn látogató közönséget.”

Az 1906-07-os tanévtől kezdve ifjúsági hangversenyeket rendezett az iskola zenekara és énekkara. Két év múlva az évkönyv ezt írja róluk: „A műsor egyes számai rendben folytak le s az erkölcsi siker jele a tisztelt érdeklődők tetszésnyilvánítása volt. Ami az anyagi sikert illeti, az még szebb volt, mint az elmúlt esztendőben, mert az e célra díszítette tágas tornatermünk zsúfolásig megtelt, s számosan növelték a jövedelmet szíves adományaikkal.”

A zenekar céljairól később ezt olvashatjuk: „A három év óta fennálló zenekar idén is folytatta működését. Célunk ezzel nem volt csupán az ünnepélyeken való szereplés, hanem általában az együvértartozás és együttműködés érzésének istápolása. Ezen célból hetenként egyszer egy, legfeljebb másfél órát gyakoroltunk s a múlthoz képest haladást jelent az, hogy a könnyed zene mellett, már egyszerűbb komoly zenedarabokat is begyakoroltunk.” (1912) ugyanitt büszkén emlékeztek meg arról, hogy „Ifjúsági zenekarunknak már vannak hagyományai, s mint az előző esztendőben, úgy az elmúlt iskolaévben is minden ünnepélyes s egyébként alkalmas esetben is kivette részét

a közös munkából. Összes iskolai ünnepélyeinken a zenekar az ünnepélyhez illő zenedarabokat adott elő, s azon kívül maradt időnk a már megszokott ifjúsági hangversenyünk előkészületeire is, melyet március 26-án tartottunk meg intézetünk tornatermében.”

A következő időben egyre nőtt a jelentkezők száma: „Az intézeti zenekart a jelen tanévben lehető széles alapokon szerveztük. Igen sok volt a jelentkező, s így csupán az egészen kezdőket hagytuk ki a zenekarból, ilyenformán a tagok száma 39-re emelkedett. Ez mindenesetre tekintélyes szám, csakhogy ezek a tanulók kizárólag hegedüléssel foglalkoztak, s a mélyebb hangszerek ellátását – mivel a tavalyi tagok kiléptek -- újjakkal kellett pótolni.”

Az első világháború sem tudta szüneteltetni a zenekar munkáját. Rendeztek hangversenyeket, sőt „Az ifjúsági zenekarnak 30 tagja volt, s bár közben egyesek katonának vonultak be, akadtak, kik őket helyettesíteni tudták, vagy mi talán még dicséretesebb, bevonulásuk után is tudtak időt találni, hogy mint katonák is beálljanak és segítségünkre voltak.”

A forradalmak és az azt követő évek alatt az évkönyvek alig tesznek említést iskolánk zenei életéről. Csak annyit említenek meg, hogy már az 1920-21-es tanévben az énekkar és a zenekar is működött.

1927-ben a vonószekkar szimfonikus zenekarrá egészült ki. Ez nemcsak iskolai hangversenyt adott, hanem szerepelt külső rendezvényeken is. Ilyen volt pl. az Ifjúsági Irodalmi Társaság matinéja, az Uránia Színházban és az Országos Tanügyi Kiállítás megnyitóján való szereplés.

A harmincas évek elején azonban problémákról panaszkodik a zenekar vezetője: „A zenetanítás különböző okoknál fogva bizonyos visszaesést mutat: a serdültebb tanulók közt is alig akad néhány gyakorlottabb, képzetebb.” A sok kezdő miatt nehezebb volt a gyakorlás, „és amikor a teljes Haydn-szimfónia összjátéka következett, a gyengébb idegzetűek ugyancsak kétkedően alig reménykedtek a sikerben. De a mi kedves karmesterünk Banda Márton tanár ismét tudott bátorságot önteni a fiúkba, demonstrációi növelték az ambíciót, s a siker várakozáson felül bevált.” (1934) Ennek ellenére – a sok kezdő miatt – a zenekar haladottabb tanulóiból kamarazenekar is alakult.

A második világháború alatt sem szünetelt a munka, sőt 1940-ben szerepeltek a rádióban és a Zene-művészeti Főiskolán.

A 40-es évek második felében, és az ötvenes évek nagy részében vagy nincsenek évkönyvek, vagy nem említik a zenekart, tehát nem tudjuk, hogy működött-e. Először az 1957-58-as tanévben tesznek említést róla. 1964-ben „az ének- és zenekarosok munkáját az V. kerületi tanács aranyoklevéllel, az igazgatóság pedig zenei táborral jutalmazta.”

A sikerek hatására két nyáron is zenei táborba vonult a kórus és a zenekar. „A táborban tanult három kórusművet az évnyitó ünnepélyen (1966) hasznosítottuk. A Rumbalát újszerűen, két elektromos gitár kíséretével mutattuk be. A vonószekkar Bartók: Négy magyar népdalát és Sugár: Rondóját játszotta meglehetősen nehéz körülmények között, mert nem számítottunk rá, hogy a Károlyi-kert színpadán erős szél lesz, amely a kottákat elvitte az állványokról.”

A hetvenes évektől kezdve nem működött állandó iskolai zenekar. A komolyzenét űző diákokat bizonyos időszakokban össze lehetett toborozni, de folyamatosan nem lehetett egyben tartani. Sokkal aktívabbak voltak (és ma is azok) a könnyűzenei együttesek. Minden évben volt legalább két ilyen zenekarunk, akik rendszeresen adnak koncertet iskolai eseményeken, vagy a tanév több hétvégéjén.